

O B R A Z L O Ž E N J E

Prijedloga Odluke o visini poreznih stopa godišnjeg poreza na dohodak na području Grada Kastva

Hrvatski sabor usvojio je 28. rujna 2023. godine novi paket poreznih izmjena kojima se između ostalog mijenja Zakon o lokalnim porezima (Narodne novine br. 115/2016, 101/2017, 114/2022, 114/2023) te Zakon o porezu na dohodak (Narodne novine br. 115/2016, 106/2018, 121/2019, 32/2020, 138/2020, 151/2022, 114/2023). Najznačajnija promjena odnosi se na ukidanje prireza porezu na dohodak od 1. siječnja 2024. godine za sve kategorije dohotka, njih pet, a koji je predstavljao značajan prihod pojedinih JLS. Grad Kastav do sada nije imao utvrđen prirez porezu na dohodak.

Zakonom su u odnosu na godišnje dohotke utvrđene i sljedeće promjene koje izravno utječu na smanjenje poreznih prihoda JLS:

- povećan je iznos mjesečnog osnovnog osobnog odbitka sa sadašnjih 530,90 eura na 560,00 eura (povećanje za 5,5%) te su povećani iznosi osobnog odbitka za uzdržavane članove obitelji i djecu (povećanje u prosjeku za 27,7%) te invalidnost (povećanje u prosjeku za 19,5%),
- povećanje iznosa mjesečne porezne osnovice na koju se obračunava niža stopa poreza (trenutno 20%) sa sadašnjih 3.981,69 eura na 4.200,00 eura (povećanje za 5,5%), odnosno povećanje godišnje porezne osnovice s 47.780,28 eura na 50.400,00 eura.

Navedenim promjenama smanjuje se porezno opterećenje i povećava raspoloživi dohodak poreznih obveznika.

Prikaz izmjena glavnih kategorija osobnog odbitka:

	POSTOJEĆE	NOVO – od 01.01.2024.
osnovni odbitak	530,90 EUR	560,00 EUR
1. DIJETE	232,00 EUR	280,00 EUR
2. DIJETE	332,00 EUR	392,00 EUR
3. DIJETE	465,00 EUR	560,00 EUR
INVALIDNOST	133,00 EUR	168,00 EUR

Međutim, navedenim izmjenama zakonskih propisa posljedično se smanjuju prihodi od poreza na dohodak za sve JLS pa tako i Grad Kastav koji su u 2022. godini činili 59% prihoda poslovanja. Procjena je da povećanje osobnih odbitaka i povećanja porezne osnovice na koju se primjenjuje niža stopa poreza na dohodak, donosi Gradu Kastvu manje prihoda od poreza na dohodak za cca 10% u odnosu na postojeće stanje.

Zakon daje mogućnost gradovima i općinama da kompenziraju manjak prihoda većim stopama poreza na dohodak i to samo kada je riječ o kategorijama dohotka od nesamostalnog rada i dohotka od samostalne djelatnosti, dok za druge izvore dohotka, te onog od imovine i imovinskih prava, kao i od kapitala, ta mogućnost nije propisana već je Vlada sama utvrdila nove stope poreza na dohodak.

Slijedom navedenog, člankom 19. a Zakona propisano je da visine poreznih stopa određuju predstavnička tijela jedinica lokalne samouprave svojom odlukom u svrhu postizanja ciljane visine prihoda potrebnih za nesmetano provođenje i ostvarivanje propisima utvrđenih poslova i zadataka jedinica lokalne samouprave.

Navedene zakonske izmjene donose se i radi povećanja fiskalne autonomije jedinica lokalne samouprave u poreznim prihodima, kakvu ima većina zemalja u svijetu, pri čemu će lokalne jedinice moći samostalno, svojim odlukama, upravljati visinom poreznih stopa za godišnje dohotke koje ostvaruju fizičke osobe, a što je u skladu s Europskom poveljom o lokalnoj samoupravi. Naime, prema navedenoj Povelji najmanje dio prihoda lokalnih jedinica mora proizlaziti iz poreza i naknada za koje stope određuju same lokalne jedinice u granicama utvrđenim Zakonom.

Gradovi s manje od 30.000 stanovnika (Grad Kastav) nižu stopu propisuju u granicama od 15% do 22,4% te višu stopu u granicama od 25% do 33,6%. Sukladno odredbama Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dohodak, jedinice lokalne samouprave odluke o visini poreznih stopa godišnjeg poreza na dohodak donose i objavljuju do kraja 2023. godine, pri čemu sama odluka stupa na snagu 1. siječnja 2024. godine. Ako predstavničko tijelo jedinice lokalne samouprave ne donese odluku kojom će propisati visinu poreznih stopa u propisanom roku, određuje se stopa od 20 % na poreznu osnovicu do visine 50.400,00 eura i 30 % na dio porezne osnovice koji prelazi iznos od 50.400,00 eura.

Uzimajući u obzir jednaku razinu ukupno ostvarenog poreza na dohodak, procjena je da bi se za Grad Kastav zbog povećanja osobnih odbitaka i povećanja porezne osnovice na koju se primjenjuje niža stopa poreza na dohodak prihod od poreza na dohodak smanjio za cca 10%. Kako je ranije navedeno ovi prihodi čine više od 50% prihoda poslovanja i iz istih se financira široki spektar potreba građana – od socijalne skrbi, predškolskog odgoja, školstva, kulture i sporta do komunalnog gospodarstva i novih investicija.

Slijedom navedenog, predstavničko tijelo Grada Kastva može svojom odlukom nižu poreznu stopu odrediti u rasponu od 15% do 22,4% te višu poreznu stopu u rasponu od 25% do 33,6%, a ovisno o procjeni kojom bi se poreznom stopom nadoknadio u cijelosti ili djelomično gubitak poreznih prihoda. Ovom Odlukom predlaže se, sukladno članku 19.a Zakona, da se za porezne obveznike na području Grada Kastva donose odluka o visini poreznih stopa godišnjeg poreza na dohodak kojom bi se utvrdila niža stopa poreza na dohodak u visini od 20% (zadržavanje jednake visine kao i u 2023. godini), a viša stopa poreza na dohodak u maksimalnoj visini od 33,6% koja se primjenjuje na razliku osnovice iznad 4.200,00 EUR.

Predloženim stopama poreza na dohodak od 20% i 33,6% Grad će ostvariti manji iznos prihoda s obzirom na povećanje osobnog odbitka, ali je za očekivati da bi se razlika mogla nadomjestiti većom naplatom poreza na dohodak zbog daljnjeg povećanja plaća zaposlenih uslijed inflatornih pritisaka. Naime, prema Zakonu o financiranju jedinica lokalne i područne samouprave („Narodne novine“ broj 127/17, 138/20, 151/22 i 114/23), prihod od poreza na dohodak je zajednički prihod koji se dijeli između općina odnosno gradova i županija. Od ostvarenog prihoda od poreza na dohodak Gradu Kastvu pripada udio od 74%.

Radi lakše usporedbe u nastavku se daje primjer procjene učinka navedenih izmjena na obračun plaće zaposlene osobe poreznog obveznika na području Grada Kastva u više varijanata.

Za izračun su korištena minimalna bruto plaća u 2023. godini (700,00 EUR), neslužbena informacija o minimalnoj bruto plaći za 2024. godinu (800,00 EUR), podatak DZS-a za mjesečnu bruto plaću po zaposlenome u pravnim osobama Republike Hrvatske u mjesecu kolovozu 2023.g. (1.614,00 EUR) te bruto plaća u visini 2.000,00 EUR.

Zaposlena osoba - bez uzdržanih članova		Minimalna bruto plaća 2023.		Minimalna bruto plaća 2024. (neslužbeno)		Prosjeak RH kolovoz 2023.		Bruto plaća 2.000 EUR	
		OBRAČUN 2023.	OBRAČUN OD 01.01.2024.	OBRAČUN 2023.	OBRAČUN OD 01.01.2024.	OBRAČUN 2023.	OBRAČUN OD 01.01.2024.	OBRAČUN 2023.	OBRAČUN OD 01.01.2024.
A.	BRUTO	700,00 EUR	700,00 EUR	800,00 EUR	800,00 EUR	1.614,00 EUR	1.614,00 EUR	2.000,00 EUR	2.000,00 EUR
	MIO I. - od 01.01.2024. umanjenje osnovice (bruto do 1.300 eur)	105,00 EUR	60,00 EUR	120,00 EUR	82,50 EUR	242,10 EUR	242,10 EUR	300,00 EUR	300,00 EUR
	MIO II.	35,00 EUR	35,00 EUR	40,00 EUR	40,00 EUR	80,70 EUR	80,70 EUR	100,00 EUR	100,00 EUR
B.	DOHODAK	560,00 EUR	605,00 EUR	640,00 EUR	677,50 EUR	1.291,20 EUR	1.291,20 EUR	1.600,00 EUR	1.600,00 EUR
	OSOBNI ODBITAK - povećanje od 01.01.2024.	530,90 EUR	560,00 EUR	530,90 EUR	560,00 EUR	530,90 EUR	560,00 EUR	530,90 EUR	560,00 EUR
	POREZNA OSNOVICA	29,10 EUR	45,00 EUR	109,10 EUR	117,50 EUR	760,30 EUR	731,20 EUR	1.069,10 EUR	1.040,00 EUR
C.	POREZ (2023. - 20%, od 01.01.2024. - 20%)	5,82 EUR	9,00 EUR	21,82 EUR	23,50 EUR	152,06 EUR	146,24 EUR	213,82 EUR	208,00 EUR
D.	NETO PLAĆA (B-C)	554,18 EUR	596,00 EUR	618,18 EUR	654,00 EUR	1.139,14 EUR	1.144,96 EUR	1.386,18 EUR	1.392,00 EUR
	RAZLIKA NETO - povećanje	41,82 EUR		35,82 EUR		5,82 EUR		5,82 EUR	

Zaposlena osoba - jedno uzdržavano dijete		Minimalna bruto plaća 2023.		Minimalna bruto plaća 2024. (neslužbeno)		Prosjeak RH kolovoz 2023.		Bruto plaća 2.000 EUR	
		OBRAČUN 2023.	OBRAČUN OD 01.01.2024.	OBRAČUN 2023.	OBRAČUN OD 01.01.2024.	OBRAČUN 2023.	OBRAČUN OD 01.01.2024.	OBRAČUN 2023.	OBRAČUN OD 01.01.2024.
A.	BRUTO	700,00 EUR	700,00 EUR	800,00 EUR	800,00 EUR	1.614,00 EUR	1.614,00 EUR	2.000,00 EUR	2.000,00 EUR
	MIO I. - od 01.01.2024. umanjenje osnovice (bruto do 1.300 eur)	105,00 EUR	60,00 EUR	120,00 EUR	82,50 EUR	242,10 EUR	242,10 EUR	300,00 EUR	300,00 EUR
	MIO II.	35,00 EUR	35,00 EUR	40,00 EUR	40,00 EUR	80,70 EUR	80,70 EUR	100,00 EUR	100,00 EUR
B.	DOHODAK	560,00 EUR	605,00 EUR	640,00 EUR	677,50 EUR	1.291,20 EUR	1.291,20 EUR	1.600,00 EUR	1.600,00 EUR
	OSOBNI ODBITAK - povećanje od 01.01.2024.	763,16 EUR	840,00 EUR	763,16 EUR	840,00 EUR	763,16 EUR	840,00 EUR	763,16 EUR	840,00 EUR
	POREZNA OSNOVICA	0,00 EUR	0,00 EUR	0,00 EUR	0,00 EUR	528,04 EUR	451,20 EUR	836,84 EUR	760,00 EUR
C.	POREZ (2023. - 20%, od 01.01.2024. - 20%)	0,00 EUR	0,00 EUR	0,00 EUR	0,00 EUR	105,61 EUR	90,24 EUR	167,37 EUR	152,00 EUR
D.	NETO PLAĆA (B-C)	560,00 EUR	605,00 EUR	640,00 EUR	677,50 EUR	1.185,59 EUR	1.200,96 EUR	1.432,63 EUR	1.448,00 EUR
	RAZLIKA NETO - povećanje	45,00 EUR		37,50 EUR		15,37 EUR		15,37 EUR	

Zaposlena osoba - dvoje uzdržavane djece		Minimalna bruto plaća 2023.		Minimalna bruto plaća 2024. (neslužbeno)		Prosjeak RH kolovoz 2023.		Bruto plaća 2.000 EUR	
		OBRAČUN 2023.	OBRAČUN OD 01.01.2024.	OBRAČUN 2023.	OBRAČUN OD 01.01.2024.	OBRAČUN 2023.	OBRAČUN OD 01.01.2024.	OBRAČUN 2023.	OBRAČUN OD 01.01.2024.
A.	BRUTO	700,00 EUR	700,00 EUR	800,00 EUR	800,00 EUR	1.614,00 EUR	1.614,00 EUR	2.000,00 EUR	2.000,00 EUR
	MIO I. - od 01.01.2024. umanjenje osnovice (bruto do 1.300 eur)	105,00 EUR	60,00 EUR	120,00 EUR	82,50 EUR	242,10 EUR	242,10 EUR	300,00 EUR	300,00 EUR
	MIO II.	35,00 EUR	35,00 EUR	40,00 EUR	40,00 EUR	80,70 EUR	80,70 EUR	100,00 EUR	100,00 EUR
B.	DOHODAK	560,00 EUR	605,00 EUR	640,00 EUR	677,50 EUR	1.291,20 EUR	1.291,20 EUR	1.600,00 EUR	1.600,00 EUR
	OSOBNI ODBITAK - povećanje od 01.01.2024.	1.094,98 EUR	1.232,00 EUR	1.094,98 EUR	1.232,00 EUR	1.094,98 EUR	1.232,00 EUR	1.094,98 EUR	1.232,00 EUR
	POREZNA OSNOVICA	0,00 EUR	0,00 EUR	0,00 EUR	0,00 EUR	196,22 EUR	59,20 EUR	505,02 EUR	368,00 EUR
C.	POREZ (2023. - 20%, od 01.01.2024. - 20%)	0,00 EUR	0,00 EUR	0,00 EUR	0,00 EUR	39,24 EUR	11,84 EUR	101,00 EUR	73,60 EUR
D.	NETO PLAĆA (B-C)	560,00 EUR	605,00 EUR	640,00 EUR	677,50 EUR	1.251,96 EUR	1.279,36 EUR	1.499,00 EUR	1.526,40 EUR
	RAZLIKA NETO - povećanje	45,00 EUR		37,50 EUR		27,40 EUR		27,40 EUR	

Također treba napomenuti da općine, gradovi i županije čiji je kapacitet ostvarenih poreznih prihoda manji od referentne vrijednosti kapaciteta ostvarenih poreznih prihoda ostvaruju pravo na sredstva fiskalnog izravnanja. Sredstva fiskalnog izravnanja, sukladno odredbama Zakona o financiranju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, osiguravaju se u državnom proračunu, a udio sredstava fiskalnog izravnanja u punom iznosu za pojedinu općinu, grad i županiju u ukupnim sredstvima fiskalnog izravnanja u punom iznosu utvrđuje ministar financija odlukom za svaku proračunsku godinu. Grad Kastav ne ostvaruje pravo na navedena sredstva ni u 2024. godini.